

Briselē, 2018. gada 31. oktobrī
(OR. en)

12794/3/18
REV 3

LIMITE

EJUSTICE 130
JURINFO 59
JAI 963

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	11724/4/18 REV 4
Temats:	Projekts – Eiropas e-tiesiskuma stratēģija (2019–2023)

Pielikumā pievienots projekts e-tiesiskuma stratēģijai, kāds tas ir grozīts pēc 2018. gada 24. septembra un 16. oktobra diskusijām un ņemot vērā saņemtās rakstiskās piezīmes.

Šajā redakcijā ir ņemtas vērā atsauksmes par projektu e-tiesiskuma rīcības plānam 2019.–2023. gadam, iekļaujot papildu informāciju par rīcības plāna izveidi un tā īstenošanu.

Šī redakcija tiks iesniegta Pastāvīgo pārstāvju komitejai un Padomei pieņemšanai.

Projekts – Eiropas e-tiesiskuma stratēģija (2019–2023)

I. Ievads

1. Eiropas e-tiesiskuma mērķis ir uzlabot piekļuvi tiesiskumam Eiropas mērogā, un šajā sakarā tiek attīstītas informācijas un saziņas tehnoloģijas, ko iekļauj piekļuvē informācijai tiesiskuma jomā un tiesu sistēmu darbībā. Digitalizētas procedūras un elektroniska saziņa starp tiesu procedūrās iesaistītajiem dalībniekiem ir kļuvušas par būtisku elementu tiesu iestāžu efektīvā darbībā dalībvalstīs.
2. Eiropas Savienības iesaiste Eiropas e-tiesiskumā ilgst jau vairāk nekā desmit gadus. Padome ¹, Komisija ² un Eiropas Parlaments ³ ir apliecinājuši savu iesaisti e-tiesiskuma attīstībā.
3. Līdz šim rīcību e-tiesiskuma jomā virzīja divi Eiropas e-tiesiskuma rīcības plāni ⁴ un e-tiesiskuma stratēģija 2014.–2018. gadam ⁵. Padome, izmantojot savas attiecīgās darba sagatavošanas struktūras, un dalībvalstis, Komisija un Publikāciju birojs ir īstenojuši minētos abus rīcības plānus.

¹ TI padomes 2007. gada 12. un 13. jūnija secinājumi, dok. 10267/07, 43. lpp.

² Atbildot Padomei, Komisija nāca klajā ar 2008. gada 5. jūnija paziņojumu "Ceļā uz Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju" (COM(2008) 329 *final*, Padomes dokuments 10285/08).

³ 2008. gada 18. decembra plenārsēdē pieņemtā rezolūcija par e-tiesiskumu, 2008/2125 (INI).

⁴ Eiropas e-tiesiskuma daudzgadu rīcības plāns 2009.–2013. gadam, OV C 75, 31.3.2009., 1.–12. lpp.; Eiropas e-tiesiskuma daudzgadu rīcības plāns 2014.–2018. gadam, OV C 182, 14.6.2014., 2.–13. lpp.

⁵ Projekts – Eiropas e-tiesiskuma stratēģija (2014–2018), OV C 376, 21.12.2013., 7.–11. lpp.

4. Eiropas e-tiesiskuma portāls (portāls) ir papildināts ar informācijas lapām ⁶, meklēšanas rīkiem ⁷ un dinamiskām veidlapām ⁸. Tā struktūra tiek arī atjaunota nolūkā uzlabot un atvieglot lietotāju pieredzi.
5. Elektronisko rīku attīstība e-tiesiskuma jomā ir bijusi strauja, tā ka šobrīd tie ļauj digitālajās tiesas procedūrās izmantot drošus elektroniskus kanālus ⁹, nodrošina drošu saziņu starp tiesu iestādēm ¹⁰, vieglāk pieejamu informāciju iedzīvotājiem par tiesību aktu noteikumiem ¹¹ un piekļuvi dažiem valstu reģistriem, par ko atbild dalībvalstis ¹² vai speciālistu organizācijas.
6. Līdzīgi *EUR-Lex* tika papildināts ar jauniem dokumentu veidiem un meklēšanas rīkiem. Tas tika atjaunināts arī ar jauniem tiesību aktiem un judikatūru, tostarp valsts transponēšanas pasākumiem un valsts judikatūru, kā arī tiesību aktu kopsavilkumiem, kuros ES tiesību akti ir izskaidroti vienkāršā veidā. Pamatojoties uz iedzīvotāju atsauksmēm, tiek stiprinātas arī *EUR-Lex* funkcijas un struktūra.
7. Ir izstrādāti divi ziņojumi par rīcības plāna 2014.–2018. gadam īstenošanas stāvokli: viens ir Padomes ¹³ un otrs – Komisijas ¹⁴ izstrādāts.

⁶ Lapas aptver jomas, sākot no ģimenes tiesībām un juristiem domātām mācībām par ES tiesībām, līdz pat cietušo tiesībām kriminālprocesā un patērētāju tiesībām.

⁷ Šie rīki ļauj atrast praktizējošus juristus, organizācijas vai iestādes, kas ir kompetentas cilvēktiesību aizsardzībā.

⁸ Piemēram, tādus publiskos dokumentus kā dokumentu par dzimšanas faktu vai domicilu, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1191 (2016. gada 6. jūlijs) par iedzīvotāju brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot dažu publisko dokumentu uzrādīšanas prasības Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012, OV L 200, 26.7.2016., 1.–136. lpp.

⁹ Dinamiskās veidlapas prasībām par nelielām summām, pieejamas e-tiesiskuma portālā. Izmantojot *e-Codex*, kas paredzēts, piemēram, elektronisko pierādījumu projektā.

¹¹ Piemēram, *ELI* un *ECLI* izmantošana tiesību aktu un judikatūras meklēšanai un analīzei.

¹² Piemēram, uzņēmējdarbības reģistri, izmantojot uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēmu, vai maksātnespējas reģistri.

¹³ Pašreizējā 2018. gada 10. oktobra redakcija: WK 598/2018 REV 2

¹⁴ WK 8440/2018; galīgā redakcija pieejama <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d72311d9-c070-11e8-9893-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

II. Saikne starp e-tiesiskumu un e-pārvaldes principiem

8. E-tiesiskuma jomā veiktais darbs var sniegt labumu citās jomās. *E-CODEX* jo īpaši var sniegt tādus pamatelementus kā e-piegāde vairākās jomās. Tāpat arī pabeigtā *e-SENS* projekta mērķis ir atvieglot pārrobežu digitālo publisko pakalpojumu izveidi, pateicoties vispārīgiem un atkārtoti izmantojamiem tehniskiem komponentiem.
9. Nodrošinot vieglāku piekļuvi informācijai un tiesiskumam, e-tiesiskumam būtu jāveicina digitālā vienotā tirgus attīstība, kas ir viens no e-pārvaldes mērķiem, kā tas ir norādīts Tallinas deklarācijā par e-pārvaldi ¹⁵. Eiropas e-tiesiskuma iniciatīvām būtu jātiecas uz saskaņotību e-pārvaldes ietvaros, ņemot vērā konstitucionālos noteikumus par tiesu sistēmu dalībvalstīs (tiesu varas neatkarība un varas dalīšana), ievērojot Padomes 2016. gada 20. septembra secinājumus par "E-pārvaldes rīcības plānu 2016.–2020. gadam: pārvaldes digitalizēšanās paātrināšana" ¹⁶ un Komisijas 2016. gada 19. aprīļa paziņojumu "ES e-pārvaldes rīcības plāns 2016.–2020. gadam. Pārvaldes digitalizēšanās paātrināšana" ¹⁷.
10. Saskaņā ar Padomes 2016. gada 20. septembra secinājumiem iniciatīvās, kas tiek sāktas Eiropas e-tiesiskuma satvarā, būtu jāievēro principi ¹⁸, kas uzsvērti Komisijas 2016. gada 19. aprīļa paziņojumā ¹⁹.

¹⁵ Tallinas deklarācija par e-pārvaldi, pieņemta ministru sanāksmē ES Padomes prezidentvalsts Igaunijas laikā 2017. gada 6. oktobrī, <https://www.eu2017.ee/news/insights/tallinn-declaration-egovernment-ministerial-meeting-during-estonian-presidency>.

¹⁶ 12359/16.

¹⁷ 8097/16 COM (2016) 179 *final*.

¹⁸ Šie principi ir: digitalitāte pēc noklusējuma (tostarp likumdošanas iniciatīvu padarīšana par piemērotām digitālajam laikmetam), vienreizējas sniegšanas princips (pienācīgi ievērojot datu aizsardzības noteikumus), inkluzivitāte un pieklūstamība, atvērtība un pārredzamība, pārrobežu pakalpojumi pēc noklusējuma (attiecīgā gadījumā), sadarbība pēc noklusējuma (kuras pamatā ir standarti un atklātās specifikācijas saskaņā ar standartizācijas principiem), uzticamība un drošība.

¹⁹ Eiropas rūpniecības digitalizācija. Digitālā vienotā tirgus priekšrocību izmantošana pilnā apmērā, COM(2016) 180 *final*.

11. Eiropas e-tiesiskumam jo īpaši būtu:

- jāatbalsta pieeja – digitalitāte pēc noklusējuma, konkrētāk,
 - apņēmoties nodrošināt iedzīvotājiem un uzņēmumiem iespēju digitāli mijiedarboties ar iestādēm, un
 - iekļaujot pieeju – digitalitāte pēc noklusējuma valsts un ES tiesību aktos, lai nodrošinātu atbilstīgus tiesību aktu noteikumus un tādējādi garantētu juridisko noteiktību un pareizu mijiedarbību valsts un pārrobežu kontekstā;
- jādarbojas saskaņā ar vienreizējas sniegšanas principu, proti, izvairoties no liekām procedūrām, un atbilstīgi datu aizsardzības noteikumiem, atkārtoti izmantojot vienreiz sistēmā iekļauto informāciju vēlākām procedūrām, ja tā nav novecojusi;
- jābūt orientētam uz lietotāju, t. i., ar lietotnēm, tīmekļa vietnēm, rīkiem un sistēmām, kas izstrādātas to lietotāju ērtai lietošanai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai.

III. Eiropas e-tiesiskuma mērķi

12. E-tiesiskuma mērķis ir atvieglot iedzīvotāju, praktizējošu juristu un iestāžu piekļuvi tiesiskumam un tiesu sistēmu darbību, tostarp pārrobežu lietās, ņemot vērā tiesu varas neatkarību un varas dalīšanu. Minētais mērķis tiek sasniegts, vienkāršojot un digitalizējot saziņu, piekļuvi procedūrām un juridiskai informācijai un nodrošinot saikni ar valsts sistēmām un starp tām pārrobežu kontekstā.

A. Pieklūve informācijai

13. Mērķis ir uzlabot pieklūvi informācijai tiesiskuma jomā Eiropas Savienībā, tostarp:
- informācijai par pilsoņu tiesībām, kas palīdz palielināt viņu izpratni,
 - informācijai par ES tiesību aktiem, kā arī valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponē ES tiesību aktus,
 - informācijai par procedūrām, kas palīdz pilsoņiem izmantot viņu rīcībā esošos dažādos instrumentus, lai pareizi veiktu šādas procedūras, piemēram, dinamiskās veidlapas vai meklēšanas rīkus praktizējošiem juristiem un (tiesu) iestādēm,
 - informācijai par kompetentām iestādēm, kas palīdz iedzīvotājiem noteikt kompetentās iestādes un attiecīgos valsts tiesību aktus saistībā ar tiesas vai ārpus tiesas procedūru,
 - valsts reģistros iekļautai publiski pieejamai informācijai un
 - datiem, kas attiecas uz e-tiesiskuma ²⁰ un e-likumu ²¹ izmantošanu.
14. Nozīmīga loma šā mērķa sasniegšanā ir portālam un *EUR-Lex*.
15. Portāls ir jāturpina attīstīt, lai tas kļūtu par interaktīvāku vienotu kontaktpunktu tiesiskuma jomā, kas nodrošina pieklūvi e-pakalpojumiem vai e-risinājumiem.
16. *EUR-Lex* ir jāturpina attīstīt, lai tas apmierinātu iedzīvotāju vajadzības un ļautu tiem viegli atrast visu atbilstīgo informāciju par ES tiesību aktiem.

²⁰ Šādi dati, lai arī tie nav juridiskas dabas, palīdz izmantot e-tiesiskuma rīkus, piemēram, praktizējošu juristu reģistrus, informāciju par uzņēmējdarbību vai personu un uzņēmumu maksātspējas statusu.

²¹ Ar likumdošanu saistīti dati, piemēram, metadati. Pieklūve šādiem datiem būtu jānodrošina atkārtoti lietojamā formātā, lai sekmētu sadarbību – tehniski (atvērto datu formāta izmantošana) vai semantiski (pārbaudītu vārdnīcu, piemēram, *Euro-Voc* izmantošana) – un izmantojamību – vienkāršojot pieklūvi juridiskai informācijai, pateicoties tādu identifikatoru kā *ELI* un *ECLI* izmantošanai.

17. Lai sniegtu piekļuvi informācijai, kuru var izmantot tiesas un ārpustiesas procedūrās, pašlaik tiek savstarpēji savienoti attiecīgi reģistri, piemēram, uzņēmumu reģistri un maksātnespējas reģistri. Vajadzības gadījumā būtu jāveido vēl citi reģistru un datubāzu savstarpēji savienojumi, lai vienkāršotu piekļuvi informācijai, kā arī atvieglotu darba procesus praktiķiem.
18. Šajā kontekstā būtu jāturpina darbs pie tā, lai cieši iesaistītu praktizējošus juristus, kuriem ir divējāda loma – gan kā tās informācijas lietotājiem, kuru sniedz projekti saistībā ar reģistru vai datubāzu savstarpēju savienošānu, gan, dažos gadījumos, kā atbildīgajiem par šādu reģistru un datubāzu īstenošanu un darbību.

B. E-saziņa tiesiskuma jomā

19. Būtu jāturpina tiesas un ārpustiesas procedūru dematerializācija, lai piedāvātu vieglāku un ātrāku piekļuvi tiesām un veicinātu ārpustiesas procedūru izmantošanu pārrobežu situācijās, lietojot drošus elektroniskās saziņas rīkus, jo īpaši *e-CODEX*.
20. E-tiesiskumam būtu jāsekmē elektroniskā mijiedarbība un saziņa starp tiesu iestādēm, kā arī ar iedzīvotājiem un praktiķiem tiesas procedūrās (piemēram, izmantojot videokonferences vai drošu elektronisko datu apmaiņu) saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu.
21. Dažām funkcijām vajadzētu būt pieejamām vienīgi tiesu iestāžu locekļiem, izmantojot drošu piekļuvi ar konkrētām piekļuves tiesībām un vienotu vai sadarbspējīgu autentifikācijas metodi, balstoties uz sistēmām, kas ir saderīgas ar *eIDAS*.
22. *eIDAS* tiesiskā regulējuma noteikumi būtu jāizskata un jāpiemēro ikreiz, kad tiek īstenoti vai izmantoti uzticamības pakalpojumi tiesiskuma jomā.

23. E-tiesiskuma sistēmas var izmantot arī tam, lai atvieglotu dažādu pašreizējo Eiropas mēroga tīklu darbību, piemēram, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās darbību. Šādā nolūkā, apspriežoties ar iepriekš minētajām organizācijām, varētu vēl vairāk izmantot iespējas, ko sniedz Eiropas e-tiesiskuma sistēma un portāls.

C. Sadarbspēja

24. Katrai dalībvalstij būtu jānodrošina to valsts e-tiesiskuma sistēmu tehniskā īstenošana un pārvaldība, kuras ir vajadzīgas, lai atvieglotu dalībvalstu sistēmu savstarpēju savienošanu un sadarbību. Būtu jānodrošina, ka dažādie tehniskie, organizatoriskie, juridiskie un semantiskie aspekti, kas izvēlēti tiesu sistēmu lietojumprogrammām, būtu savstarpēji savietojami, vienlaikus garantējot elastību dalībvalstīm. Šajā sakarā būtu jāņem vērā principi, kas noteikti Eiropas sadarbības satvarā (*EIF*).

IV. **E-tiesiskuma principi**

A. Rīcības plāna pamatnostādnes

i. Prioritāšu noteikšana

25. Par to, kurus projektus iekļaut rīcības plānā, būtu jālemj, pamatojoties uz prioritātēm, kas noteiktas saskaņā ar apzināto svarīgumu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un tiesu sistēmai, ilgtspējas perspektīvām, tehnoloģisko attīstību un to dalībvalstu skaitu, kas piedalās no sākuma. Par prioritāti atzītajiem projektiem būtu jābalstās uz tehnoloģiju, kas ir sasniegusi pietiekamu brieduma pakāpi, tā, lai to varētu īstenot par saprātīgām izmaksām, vienlaikus nodrošinot pienācīgu stabilitāti un pakalpojumu kvalitāti. Projektiem būtu jānes labums iedzīvotājiem, uzņēmumiem un/vai tiesu sistēmai, un tiem vajadzētu būt piemērojamiem plaši izplatītās vai svarīgās procedūrās. Projektiem ir jāpiemīt potenciālam iesaistīt visas vai gandrīz visas dalībvalstis. Projektos var tikt iesaistītas ES iestādes.

26. Rīcības plāna primārajā sarakstā tiks iekļauti projekti, kas atzīti par prioritāti, pamatojoties uz to pašreizējo attīstības stadiju, steidzamību vai saikni ar citiem projektiem.
27. Līdztekus tiks izstrādāts rezerves saraksts, kurā tiks iekļauti tie projekti, attiecībā uz kuriem pašlaik šķiet, ka daži priekšnosacījumi nav izpildīti. Mazākas prioritātes projektus, kas iekļauti šajā rezerves sarakstā, tomēr varētu īstenot, piedaloties dalībvalstīm, kuras vēlas projektu īstenot pēc tam, kad būs rasti risinājumi esošajiem šķēršļiem vai neizpildītajiem nosacījumiem, un tiem tomēr varētu piešķirt finansējumu, ja uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus būtu aptverta to darbības joma.

ii. Nepārtrauktība

28. Lai veicinātu nepārtrauktību, izstrādājot rīcības plānu, būtu jāapsver iespēja tajā iekļaut notiekošos projektus no iepriekšējiem rīcības plāniem. Prioritārā kārtā būtu iekļaujami tādi projekti, kas jau ir devuši un pierādījuši pozitīvus rezultātus.

iii. Izvērtamība

29. Rīcības plānam vajadzētu būt elastīgam attiecībā uz turpmākām norisēm – gan juridiskām, gan tehniskām. Tas nozīmē, ka rīcības plānam varētu pievienot konkrētu projektu, ja kāda tiesību akta dēļ ir vajadzīga rīcība e-tiesiskuma jomā.
30. Piemēram, būtu cieši jāseko līdzi juridiski tehnoloģiskajām jomām, piemēram, mākslīgajam intelektam, blokkēdes tehnoloģijai, e-tulkošanai vai virtuālajai realitātei, lai apzinātu un izmantotu iespējas, kam varētu būt pozitīva ietekme uz e-tiesiskumu.
31. Jo īpaši pozitīva ietekme uz e-tiesiskumu varētu būt mākslīgajam intelektam un blokkēdes tehnoloģijai, piemēram, uzlabojot efektivitāti un vairojot uzticēšanos. Jebkādā šādu tehnoloģiju turpmākā izstrādē un ieviešanā ir jāņem vērā riski un problemātiskie aspekti, jo īpaši saistībā ar datu aizsardzību un ētiku.

iv. Sadarbība ar praktiķiem

32. Rīcības plānā būtu atbilstīgi iekļaut projektus, kurus ierosina vai pārvalda praktiķi un/vai kuros tie līdzdarbojas, ja tie atbilst iepriekšējās trīs nodaļās ietvertajām prasībām.
33. Praktiķu ierosinātie projekti tiks sākti pēc praktiķu ierosmes.
34. Valda izpratne, ka nacionālo sistēmu atšķirību dēļ ne visas dalībvalstis spēs piedalīties šo projektu īstenošanā.

B. Rīcības plāna īstenošana

i. Brīvprātīga dalība

35. E-tiesiskuma projekti balstās uz brīvprātīgas rīcības principu, izņemot gadījumus, kad kāds konkrēts juridiskais instruments uzliek pienākumus. Tomēr jau no paša katras iniciatīvas sākuma būtu jācenšas panākt plašu dalībvalstu dalību, jo tas veicina lielāku pozitīvo ietekmi un labāku ilgtspējas potenciālu.

ii. Ilgtspēja

36. Vispārīgi ilgtspēja būtu jāuzskata par priekšnoteikumu e-tiesiskuma projekta iekļaušanai rīcības plānā. Šāda ilgtspēja ietver organizatoriskos, juridiski tehniskos un finanšu aspektus.
37. Būtu savlaicīgi jānodrošina ilgtspējīgs projektu pārvaldības un uzturēšanas satvars, iespējams, izmantojot ES juridiskos instrumentus ²².

²² Piemēram, tādus kā *e-CODEX* (neskarot turpmākus tehniskos risinājumus).

38. E-tiesiskuma projektu pilnīga atbilstība ES tiesiskajam regulējumam ir priekšnosacījums to ilgtspējai.
39. Tehniskajām prasībām vajadzētu būt tādām, lai dalībvalstis varētu tās viegli pieņemt un izvērst tālāk, ņemot vērā tehnoloģisko attīstību. Būtu jānodrošina pienācīgs kibernetikas līmenis.
40. Būtu jānošķir izmēģinājuma projekti un lielapjoma risinājumi. Lielapjoma risinājumi tiks izstrādāti un darbināti, balstoties uz iedibinātiem juridiskajiem instrumentiem, kas ietvers pārvaldības un ilgtspējas noteikumus. Izmēģinājuma projekti būs ierobežoti laikā. Pēc tam, kad izmēģinājuma projekts būs pabeigts, tiks veikta izvēle, vai to pārveidot par lielapjoma risinājumu, lai turpinātu pašpietiekamā veidā, vēlams, bez ES finansējuma, vai arī izbeigt to.

iii. Finansiālā ilgtspēja

41. Eiropas Komisijai, dalībvalstīm un praktiķu organizācijām būtu jānodrošina, ka e-tiesiskuma projektiem ir savlaicīgi pieejams pienācīgs finansējums ²³.
42. ES līmenī piekļuve finansējumam būtu jāveicina, jo īpaši, cik vien iespējams, vienkāršojot administratīvās formalitātes, vienlaikus ievērojot Finanšu regulu ²⁴.

²³ Šo finansējumu varētu sniegt, piemēram, izmantojot Komisijas dotāciju programmas, tādas kā EISI.

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:193:TOC>

iv. Decentralizācija

43. Eiropas e-tiesiskuma idejas pamatā ir princips veidot decentralizētu modeli Eiropas mērogā, kurš savstarpēji savieno dažādas sistēmas, kas jau ir izveidotas dalībvalstīs. Tādējādi decentralizētā pieejā e-tiesiskumam tiek ievērots proporcionalitātes un subsidiaritātes princips.
44. Tomēr dažās konkrētās situācijās var paredzēt vai ES tiesībās noteikt arī centralizētu pieeju.

v. E-tiesiskuma darba organizācija

45. Eiropas e-tiesiskuma rīcības plāna vispārīgai īstenošanai līdzī seko kompetentā Eiropas Savienības Padomes darba sagatavošanas struktūra.
46. Vajadzības gadījumā ierobežots skaits konkrētos projektos iesaistītu ekspertu grupu var tikties, lai panāktu progresu šajās darba jomās, veicot informācijas un paraugprakses apmaiņu un sekmējot dalību.
47. Lai sekmētu Eiropas e-tiesiskuma sekmīgu īstenošanu, darbā pie e-tiesiskuma jāņem vērā tā popularizēšana un informētības vairošana gan ES, gan valstu līmenī.
48. Darba grupa vismaz reizi pusgadā pārraudzīs, kā tiek īstenots e-tiesiskuma rīcības plāns, kas vajadzības gadījumā būtu jāpielāgo, ņemot vērā notikumu attīstību.

vi. Sadarbība ar praktiķiem

49. Rīcības plāna īstenošanā būtu jāiesaista praktiķi – kā padomdevēji vai partneri projektos, kas balstās uz viņu dalību vai varētu gūt labumu no tās.